

*К.М. Стрюк,
аспірант кафедри педагогіки та психології,
Харківський національний університет внутрішніх справ,
директор,
Харківський радіотехнічний коледж,
м. Харків, Україна*

ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ОСВІТИ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ РАДІОТЕХНІЧНОГО КОЛЕДЖУ

***Анотація.** У статті розглянуто питання, пов'язані з інформатизацією освіти. Визначено передумови, цілі, завдання та перспективи даного процесу. Виділено основні напрями інформатизації освіти, засоби інформатизації освіти та показано їх навчальні можливості. Розглянуто переваги і недоліки застосування інформаційно-комунікаційних технологій в освіті.*

***Ключові слова:** інформатизація освіти, студенти, комп'ютери, освітній процес.*

Освіта на сучасному етапі, як і суспільство, увійшла в еру інформатизації та інформаційних технологій. Відповідно, постала потреба не тільки активного впровадження інформаційних технологій, але й ефективної їх інтеграції з іншими навчальними галузями. Інформатизація суспільства пов'язана, насамперед, із розвитком комп'ютерної техніки, різноманітного програмного забезпечення, глобальних мереж (Інтернет) та мультимедійних технологій.

Інформатизація освіти – це досить складна сучасна тенденція, пов'язана із впровадженням у навчально-освітній процес різного роду інформаційних засобів, що працюють на основі комп'ютеризації, а також електронної продукції і нових педагогічних технологій, що базуються на використанні ІКТ для навчання.

Інформатизація освіти, в першу чергу, спрямована на розроблення методів і засобів, орієнтованих на досягнення основних виховних і освітніх педагогічних цілей за допомогою використання новітніх досягнень комп'ютерної техніки.

Розвиток інформатизації освіти має такі передумови:

- стрімкий процес інформатизації суспільства (перш за все, це виявляється в тому, що більшість людей мають персональні комп'ютери, під'єднані до всесвітньої мережі, зокрема студенти);
- зростання технічних можливостей засобів інформатики та зниження їх вартості, що робить їх більш доступними. У кожному ВНЗ широко використовують комп'ютерну техніку в освітньому процесі, мультимедійні проектори та дошки;
- курс на формування нового інформаційного середовища суспільства, інфосфери. Природно, що за таких перспектив важливо навчити студентів правильно і з користю використовувати інформаційно-комунікаційні технології.

Процес інформатизації освіти дає змогу досягти таких цілей:

1. створення сприятливих умов для доступу до навчальної, наукової і культурної інформації;
2. інтенсифікація взаємодії учасників педагогічного процесу за допомогою застосування засобів інформатизації;
3. зміна моделі управління освітою;
4. підвищення якості освіти шляхом використання ІКТ.

Поєднуючи інформаційні та комунікаційні технології, проектуючи їх на освітню практику, необхідно зазначити, що основним завданням, яке стоїть перед їх запровадженням в освітній процес, є адаптація людини до життя в інформаційному суспільстві.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій відкриває такі *перспективи*: забезпечення нової, активної форми фіксації продуктів інтелектуальної діяльності, доступ до практично необмеженого обсягу потрібної навчальної і наукової інформації, висока швидкість її отримання, варіативність способів її аналітичного оброблення, виникнення феномену «безпосереднього включення» особистості в інформаційний простір.

Заради досягнення вище зазначених цілей центр інформатизації якості освіти пропонує проводити роботу за такими *напрямами*:

1. комп'ютеризація освітніх установ, в яку входить не тільки забезпечення комп'ютерами, а й периферійним обладнанням (мультимедійні проектори та дошки, принтери, сканери, модеми тощо);

2. підключення освітніх установ до мережі Інтернет. Це дасть змогу студентам користуватися інформаційно-освітніми ресурсами безпосередньо у потрібний момент, а викладачі зможуть проводити заняття віддалено або ж відвідувати дистанційні курси підвищення кваліфікації на робочому місці;

3. створення і реалізація технологій дистанційного навчання. На сьогодні ця форма навчання вважається однією з найбільш перспективних. Але водночас дистанційна освіта має ряд недоліків, серед яких можна виділити високу вартість курсів та недосконалу систему контролю знань. Надалі планується опрацювати методику навчання і знизити його вартість, що дасть змогу зробити цей вид навчання більш доступним;

4. створення єдиної інформаційної системи моніторингу навчання, що допоможе проводити своєчасні зрізи знань, визначати недоліки і переваги того чи іншого способу навчання. Це одна з головних задач, вирішення якої, на думку фахівців, підвищить якість освіти;

5. забезпечення освітніх установ електронними навчальними посібниками, відповідними освітніми програмами. Останнім часом постала і проблема розроблення електронних підручників, які значно підвищують ефективність навчання. Але на сьогодні відсутні уніфіковані підручники. Здебільшого викладачі самостійно розробляють електронні посібники;

6. відкриття інформаційних освітніх центрів, в яких не тільки викладачі, але й всі бажаючі зможуть підвищити свою комп'ютерну грамотність, ознайомитися з новітніми інформаційними технологіями і методами їх застосування в освітній сфері;

7. інформатизація освіти передбачає створення нормативно-правової бази щодо впровадження у навчальний процес інформаційних комунікаційних технологій, облік навчального навантаження викладачів (або інших фахівців), які розробляють відповідне навчально-методичне забезпечення. Природно, що для впровадження нових технологій необхідна законодавча база, яка не лише зафіксує права та обов'язки, порядок впровадження ІКТ, але і врахує питання авторських прав на електронні посібники.

До основних *засобів* інформатизації освіти належать:

- засоби для запису та відтворення звуку і відео;
- радіо- і телетехніка;
- проекційне й оптичне кіноустаткування;
- комп'ютерні засоби навчання – програми, підручники;
- телекомунікаційні засоби навчання.

Відзначимо основні *переваги* цього процесу.

1. Можливість якнайшвидше отримати нові знання, ознайомитись із найсучаснішими досягненнями різних галузей науки.

2. Введення нових спеціалізованих дисциплін, пов'язаних із вивченням інформатики та інформаційних технологій у навчальних закладах.

3. Зміна методики викладання традиційних (фундаментальних та гуманітарних) дисциплін, не пов'язаних із комп'ютерними науками.

4. Стимулювання мотивації та інтересу студентів до навчання, що підвищує його ефективність. Помічено, що навчальні заняття із застосуванням комп'ютерних технологій більш цікаві, ніж традиційні.

5. Інформатизація системи освіти дасть змогу створити нові форми взаємодії в процесі навчання: «студент–комп'ютер».

6. Удосконалення системи управління освітою.

7. Реалізація індивідуального підходу в навчанні.

Ще одне питання, яке необхідно розглянути, стосується засобів інформатизації освіти. Це комп'ютерне апаратне та програмне забезпечення, яке використовується для досягнення освітніх цілей.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому у процесі дає можливість студенту:

по-перше, прискорити отримання нових знань і накопиченого технологічного та соціального досвіду людства не тільки від покоління до покоління, а й від однієї людини до іншої;

по-друге, сучасні ІКТ дають змогу студенту успішно й швидко адаптуватися до навколишнього середовища, до соціальних змін та сучасних вимог;

по-третє, активне й ефективно запровадження цих технологій в освіту є важливим чинником підготовки конкурентоздатного фахівця, рівень професійної підготовки якого відповідає вимогам інформаційного суспільства.

Як вже згадувалося, інформатизація освіти передбачає використання комп'ютерів в освітньому процесі. Цей напрям отримав назву комп'ютеризації і передбачає активне застосування комп'ютерних технологій у процесі навчання.

1. Ознайомлення студентів з тією чи іншою темою за допомогою презентації. Таким чином буде задіяно відразу два канали, що відповідають за прийом інформації, – слух і зір. У презентації можуть бути не тільки картинки і таблиці, основні визначення, але і відео-, аудіоматеріали.

2. Використання відеоматеріалів – фільмів, відеороликів. Ефективним є використання таких матеріалів під час вивчення будь-яких навчальних дисциплін і тем, які передбачають використання наочного матеріалу, а також в умовах, коли відсутня можливість безпосередньої демонстрації студентам певних хімічних або фізичних процесів, проведення дослідів тощо.

3. Використання спеціальних комп'ютерних програм-модуляторів. З їх допомогою можна проводити різні досліди. Все, що для цього потрібно, – задати комп'ютеру дані.

4. Використання програм-тренажерів. Найбільш відомі – програми для вивчення мов, які пропонують не тільки вибрати правильний варіант відповіді, але і ввести переклад слова, залишити фрази з певного набору літер.

5. Введення комп'ютерного тестування. Використання комп'ютерів для перевірки знань не тільки полегшить життя викладачам, але й допоможе досягти точного оцінювання.

6. Використання спеціальних довідкових програм. Завдяки їм можна знайти потрібну інформацію за лічені хвилини, відкривши потрібну програму й уввівши ключове слово для пошуку.

Натепер існує дві основні проблеми, які суттєво впливають на швидкість впровадження ІКТ до навчального процесу.

1. Формування постійної потреби педагогів застосовувати комп'ютери. Перехід на нову систему вимагає постійного і безперервного застосування ІКТ у процесі навчання. На сьогодні далеко не всі педагоги розуміють значимість даного процесу і прагнуть проводити заняття за старими стандартами, без використання технологій.

2. Необхідність безперервного підвищення інформаційної компетентності педагога. Використання інформаційно-комунікаційних технологій передбачає постійне професійне самовдосконалення педагога, оволодіння новими методами та прийомами викладання, освоєння нових програмних продуктів.

Незважаючи на свою привабливість і наявність переваг, інформатизація сучасної освіти має і низку *недоліків*, які необхідно враховувати під час запровадження інформаційно-комунікаційних технологій до освітнього процесу:

1. Обмеження і зменшення живого спілкування викладача і студента. У разі використання ІКТ основна роль у навчанні поступово зміщується в бік технічних засобів; роль викладача зводиться до вибору необхідного навчального матеріалу.

2. Зниження комунікативних навичок і процесу соціалізації студентської молоді через відсутність діалогу «студент–викладач» і переважання діалогу «студент–комп'ютер». Чим більше часу студент працює з технічними засобами навчання, тим менше часу залишається на «живе» спілкування з викладачем.

3. Зниження соціальних контактів, що безпосередньо пов'язане з попереднім пунктом. Робота з комп'ютером знижує рівень соціальної активності не тільки на заняттях, але і в житті загалом.

4. Використання готової інформації. Використовуючи сучасні ІКТ, студенти дедалі менше часу приділяють пошуку та обробленню інформації. Не здійснюючи детального підбору та аналізу матеріалу, вони використовують вже готові доповіді та реферати, які знаходять в мережі Інтернет. У подальшому це ускладнює самостійне написання курсових та дипломних робіт із високим рівнем унікальності та оригінальності.

Таким чином, застосування інформаційно-комунікаційних технологій дає змогу підвищити якість навчання, створити нові засоби педагогічної взаємодії зі студентом, підготувати фахівців нової генерації, затребуваних на сучасному ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Захарова И.Г. Информационные технологии в образовании: [учебное пособие] / И.Г. Захарова. – М. : Академия, 2010. – 192 с.
2. Лебедева Л.Н. Сетевые компьютерные технологии в учебном процессе / Л.Н. Лебедева, С.А. Сабанов, В.Н. Манько. – Запорожье: Премьер, 2002. – 100 с.
3. Матвієнко О.В. Освіта в інформаційному суспільстві: суперечності, тенденції, теоретико-методичні засади розвитку / О.В. Матвієнко // Педагогіка і психологія. – 2004. – № 2. – С. 47–51.

К.М. Стрюк. Информатизация образования в подготовке студентов радиотехнического колледжа. – Статья.

Аннотация. В статье рассмотрены вопросы, связанные с информатизацией образования. Определены предпосылки, цели, задачи и перспективы данного процесса. Выделены основные направления информатизации образования, средства информатизации образования и показано их учебные возможности. Рассмотрены преимущества и недостатки применения информационно-коммуникационных технологий в образовании.

Ключевые слова: информатизация образования, студенты, компьютеры, образовательный процесс.

K. Stryuk. The informatization of the education in the preparing students of radio engineering college. – Article.

Summary. The article considers the issues related to the informatization of the education. Premises, purposes, tasks, prospects of the process are distinguished. The means of the informatization of the education are concretized and their educational opportunities are shown. The advantages and disadvantages of the use of the information and communication technologies in education are considered.

Key words: informatization of education, students, computers, educational process.

УДК 37.01

Л.С. Трифаніна,

аспірант, викладач кафедри соціальної педагогіки,
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова,
м. Київ, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ПІДЛІТКІВ

Анотація. У статті розглянуті поняття «умова» та «педагогічні умови». Здійснено теоретико-методологічний аналіз педагогічних умов формування інформаційної культури. Визначені та обґрунтовані педагогічні умови формування інформаційної культури молодших підлітків.

Ключові слова: умова, педагогічні умови, інформаційна культура, формування інформаційної культури, молодші підлітки.

Формування інформаційної культури, зокрема у молодших підлітків, є новим процесом у виховній роботі загальноосвітнього навчального закладу, який потребує певної, заздалегідь спланованої організації. Тому у даному контексті постає необхідність в створенні таких педагогічних умов, які б не лише впливали на ефективність та якість даного процесу, але й призвели б до досягнення високих результатів в ньому.

Поняття «педагогічні умови» розглядали у своїх працях такі вчені, як В. Андрєєв, А. Багдусєва, Н. Білоусова, М. Боритко, А. Найн, Н. Посталюк, Т. Шамова.

Педагогічними умовами формування інформаційної культури у студентів займалися такі науковці: О. Глушак, О. Повідайчик, О. Романішина, Н. Тверезовська та Л. Філіппова.

Проте такий аспект, як педагогічні умови формування інформаційної культури молодших підлітків, недостатньо відображений в теорії та практиці сучасної педагогічної науки.

Метою статті є визначення та теоретичне обґрунтування педагогічних умов формування інформаційної культури молодших підлітків.

У новому тлумачному словнику української мови «умови» визначаються як сукупність, що лежить в основі чого-небудь, як необхідна обставина, що робить можливим здійснення, створення, утворення чого-небудь або чомусь сприяє [5, с. 1295].